

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора медичних наук професора Ігоря Гладчука

на дисертаційну роботу Романа Сафонова

«Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора наук

в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

(наукова спеціальність 14.01.01 «Акушерство та гінекологія»)

Актуальність обраної теми дисертації

Проблема лікування хворих з генітальним пролапсом є однією з центральних в області сучасної оперативної гінекології. Актуальність її передусім зумовлена тим, що частота генітального пролапсу постійно зростає. Очікується, що зі збільшенням тривалості життя та зростанням демографічної частки жінок старше 65 років, у найближчому майбутньому генітальний пролапс стане серйозним викликом для охорони здоров'я. Зважаючи на таку переважно вікову категорію хворі з генітальними пролапсами ведення пацієнок з цією патологією нерідко впирається в порушений фізичний стан, зумовлений коморбідною екстрагенітальною патологією. Передопераційне обстеження таких хворих виходить за рамки протокольного переліку і розширюється залежно від характеру супутніх генітальних та екстрагенітальних захворювань. Отримані дані безперечно враховуються як оперуючим лікарем, так і лікарем анестезіологом при виборі персоніфікованого методу реконструктивно-пластичного хірургічного втручання. Поява в останні дві декади численних інновацій в оперативних підходах до корекції генітальних пролапсів, в тому числі пов'язаних із запровадженням різних малоінвазивних технологій та з використанням сучасних сітчастих алятрансплантантів, створюють додаткові беззаперечні підстави вважати тему наукової роботи Сафонова Романа Анатолійовича, присвяченої підвищенню ефективності діагностики, лікування та профілактики генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією, як безсумнівно актуальну..

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства та гінекології № 2 Харківського національного медичного

університету на тему «Оптимізація діагностики та лікування при захворюваннях репродуктивної системи жінок» (номер державної реєстрації 0118U000931) та «Оптимізація діагностики, лікування захворювань репродуктивної системи та ускладнень вагітності у жінок з екстрагенітальною патологією» номер державної реєстрації 0121U110923).

Новизна дослідження та одержаних результатів

За останні роки майже вперше в Україні на великому клінічному матеріалі за даними гінекологічного відділення регіонального перинатального центру на базі обласної лікарні було проведено ретроспективний та проспективний аналіз, ведення хворих з генітальним пролапсом, за даними якого уточнено анамнез хвороби, характер і вираженість генітального пролапсу в залежності від тривалості і факторів, які впливають на його виникнення, застосовані інноваційні методи лікування генітального пролапсу та профілактики рецидивів з урахуванням наявної супутньої екстрагенітальної патології.

Визначено вплив факторів акушерського анамнезу, соматичних екстрагенітальних захворювань на розвиток і перебіг ГП, отримані відомості щодо особливостей кровотоку в органах малого таза і тазового дна, ультразвукових та еластографічних показників на різних етапах ГП в залежності від ступеня тяжкості клінічних проявів та при їх рецидивах.

На сучасному науково-методичному рівні отримано нові дані про аспекти патогенезу ГП на підставі комплексного вивчення основних маркерів ендотеліальної дисфункції при імуногістохімічному дослідженні тканин піхви.

Доповнено наукові дані про роль гормонів в комплексній оцінці клінічних проявів пролапса геніталій у пацієнток різних вікових груп в залежності від соматичної патології.

В експерименті *in vitro* та *in vivo* проведено порівняння біосумісності та біобезпеки різноманітних сітчастих імплантів та шовного матеріалу, їх вплив на різні клітини органів та тканин з урахуванням їх переваг та недоліків для визначення оптимального ендопротезу.

Отримані дані дозволяють розширити знання про етіопатогенез генітального пролапсу й обґрунтувати доцільність удосконалення хірургічних,

профілактичних та реабілітаційних заходів з персоналізованим підходом в залежності від віку та наявності найбільш поширеної екстрагенітальної патології. Розроблено показання, оптимальні комплексні диференційовані схеми лікування та профілактики ГП, створено алгоритм анестезіологічних і лікувально-профілактичних заходів, який сприятиме попередженню рецидивів.

Науково обґрунтована розробка сучасних комбінованих хірургічних методів лікування пролапсу геніталій, профілактики випадіння купола піхви з використанням сітчастих ендопротезів, визначення показань та критеріїв відбору з індивідуальним підходом, в залежності від віку жінки. Проведена порівняльна оцінка ефективності лікування ГП на основі найближчих та віддалених результатів.

Розроблений опитувальник оцінювання якості життя жінок з генітальним пролапсом і екстрагенітальною патологією до та після хірургічного лікування сприяє об'єктивізації порівняльного оцінювання результатів застосовуваних реконструктивно-пластичних операцій.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження.

На підставі проведених досліджень розширено знання про патогенез генітального пролапсу та вдосконалені критерії діагностики і комплексної терапії жінок з генітальним пролапсом і соматичною патологією в різні вікові періоди, що сприятиме оптимізації оперативних втручань та зниженню можливих рецидивів захворювання. Удосконалення алгоритму діагностичних і терапевтичних заходів направлені для усунення ознак генітального пролапсу в жінок з екстрагенітальною патологією шляхом визначення етіопатогенетичних факторів генітального пролапсу та хірургічної корекції порушень архітекτονіки тазового дна, з подальшою реабілітацією хворих.

Соціальна ефективність роботи полягає в поліпшенні якості життя і здоров'я жінок, що пов'язано безпосередньо з оптимізацією своєчасної діагностики, лікування генітального пролапсу, реабілітації та профілактики рецидивів на етапі надання стаціонарної допомоги.

Економічна ефективність характеризується зменшенням можливих витрат на лікування такого ускладнення, як генітальний пролапс. Запропонований

алгоритм діагностики і лікування хворих на ГП дозволяє зменшити кількість рецидивів та відсоток оперативних втручань, поліпшити якість життя пацієнтки.

Робота має чітку практичну направленість. Результати роботи впроваджено в практику комунальних закладів охорони здоров'я Харківської та Полтавської областей.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Дисертаційна робота є комплексним медико-соціальним дослідженням, виконаним на належному методологічному рівні. На користь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, свідчить застосування автором адекватних та сучасних методів досліджень: клінічних, біохімічних, імуноферментних, ультразвукових, доплерометричних, експериментальних, імуногістохімічних, та статистичних. Основні положення роботи, сформульовані автором дисертації, викладено на підставі аналізу сучасних літературних джерел та результатів власних досліджень. Теоретичне обґрунтування напрямку досліджень, їх обсяг та отримані результати з необхідним статистичним аналізом дозволяють вважати, що наукові положення, висновки та практичні рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Інформаційна база дослідження достатня за обсягом, репрезентативна (446 джерел наукової літератури). В процесі дослідження було обстежено 287 хворих на генітальний пролапс. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Статистична обробка результатів дослідження проводилася за допомогою програм Statistica та Microsoft Office Excel з використанням адекватних методів математично-статистичного аналізу.

Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації

Дисертація оформлена відповідно Державним стандартам і діючим вимогам МОН України. Анотація викладена українською та англійською мовами

і в достатній мірі відображає основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення.

У вступі автором аргументована актуальність теми наукової роботи, чітко сформульовано мету та 12 завдань дослідження відповідно до предмета та об'єкта дослідження, перераховано адекватно використані наукові методи, відображено наукову новизну та практичну значимість отриманих результатів, а також наведено дані про структуру, обсяг дисертації і зв'язок роботи з науковими програмами, висвітлено обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження, особистий внесок дисертанта, його публікації.

Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз актуальних питань проблеми генітального пролапсу, що містить проміжні висновки і окреслює коло невирішених і дискусійних питань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Об'єм даного розділу є достатній, текст структурований, читається легко і з цікавістю. Більшість посилань складають роботи останніх п'яти років.

У другому розділі дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – представлено клінічну характеристику обстежених хворих і методи експериментального дослідження, послідовна інформація про суть дослідження: його загальну характеристику, дизайн, розподіл на групи, методики хірургічного лікування, статистичну обробку матеріалу.

Третій розділ відображає ретроспективний аналіз оперативного лікування генітального пролапсу, його кореляції з екстрагенітальною патологією.

В четвертому розділі представлені результати клініко-інструментального обстеження жінок з генітальним пролапсом, які включають клініко-лабораторні показники, УЗД, доплерометрію, еластографію промежини, результати мікробіологічного обстеження статевих шляхів, вміст гормонів, результати імуногістохімічного дослідження тканини піхви.

П'ятий розділ присвячений експериментальному дослідженню в якому представлені результати порівняння біосумісності та біобезпеки гінекологічних сітчастих імплантів та шовного матеріалу *in vitro* (фіброцити, нейроцити, спленоцити) та порівняння впливу різних сітчастих імплантів на тканини статевої системи в моделях гінекологічних операцій *in vivo* (101 миша лінії Balb/c).

Шостий розділ відображає диференційовані підходи до хірургічного лікування генітального пролапсу у хворих різних вікових періодів.

В сьомому розділі представлені результати лікування генітального пролапсу в залежності від наявної екстрагенітальної патології (серцево-судинної, дихальної, ендокринної, сечостатевої та інших систем).

У восьмому розділі описано запропоновані автором реабілітаційні заходи та профілактика рецидивів пролапсу в жінок з екстрагенітальною патологією.

Дев'ятий розділ представляє запропонований автором опитувальник щодо оцінювання якості життя у жінок, які перенесли хірургічне втручання з приводу генітального пролапсу.

Усі розділи власних досліджень викладені в логічній послідовності. Результати дослідження проілюстровані достатньою кількістю інформативних рисунків і таблиць.

У розділі, присвяченому аналізу та узагальненню отриманих результатів, автор коротко виклав основні отримані результати, подав їх аналіз та коментарі. Розділ містить два обов'язкових компонента – пояснення тим змінам, які виявив в процесі дослідження автор, та порівняння власних даних з результатами, отриманими іншими дослідниками цієї проблеми.

Висновки зроблені на фактичному матеріалі та результатах дослідження, є логічними, показують основні результати і свідчать про досягнення поставленої мети.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, тому вони можуть бути легко використані у щоденній клінічній практиці.

Список використаних джерел оформлений належним чином. Більшість використаних наукових джерел (394) опубліковані англійською мовою. Наведений об'єм використаних джерел свідчить про всебічний аналіз та детальний відбір даних літератури для обґрунтування доцільності та актуальності проведеного дослідження.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За матеріалами дисертації опубліковано 37 статей: 8 – в журналах, індексованих в базі даних Scopus, 14 – у фахових виданнях України (одна з них

одноосібна), 2 статті у періодичних наукових виданнях інших країн, які входять до Європейського Союзу, отримано 3 деклараційних патенти України на корисну модель, опубліковані 10 тез доповідей в матеріалах вітчизняних та міжнародних науково-практичних конференцій. Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Ідея проведення дослідження, мета і завдання самостійно сформульовані дисертантом. Автором проведено патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначення методів дослідження, особисто виконано більшість оперативних втручань, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, оформлення висновків та практичних рекомендацій проведені автором самостійно.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Текст наданих матеріалів дисертації Сафонова Романа Анатолійовича є оригінальним.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Результати роботи впроваджено в практику комунальних закладів охорони здоров'я м. Харків: «Харківський регіональний перинатальний центр» КНП Харківської обласної ради «Обласна клінічна лікарня», КНП «Міський пологовий будинок № 1» Харківської міської ради та м. Полтава: КП «5 міська клінічна лікарня» Полтавської міської ради, КП «Полтавська центральна районна клінічна лікарня» Полтавської міської ради, КП «Перинатальний центр II рівня Полтавської міської ради», що підтверджено відповідними актами впровадження.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Сафонова Романа Анатолійовича «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією» відповідає паспорту наукової спеціальності «Акушерство та гінекологія».

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Чому Ви зупинилися на дослідженні жінок з пролапсом геніталій саме в поєднанні з екстрагенітальною патологією?

2. Яка екстрагенітальна патологія найчастіше зустрічалася серед пацієнток з генітальним пролапсом і чи притаманні їй патогенетична роль у формуванні пролапсу?

3. Чому Ви вирішили провести експериментальне дослідження порівняння різного шовного та сітчастого матеріалу, який використовується для хірургічного лікування генітального пролапсу?

Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора наук

Дисертаційна робота Сафонова Романа Анатолійовича «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), є завершеним науковим дослідженням, яке містить нові положення і науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливу науково-практичну проблему – підвищення ефективності діагностики та лікування генітального пролапсу, попередження рецидивів, розробку реабілітаційних заходів шляхом впровадження індивідуального підходу до хірургічної корекції на основі дефектоскопічної оцінки анатомо-функціональних механізмів порушень тазового дна у жінок з екстрагенітальною патологією.

Виходячи з актуальності, за об'ємом та рівнем досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача у проведенні широкого спектру реконструктивно-пластичних оперативних втручань,

дисертаційна робота Романа Сафонова «Проблема генітального пролапсу у жінок з екстрагенітальною патологією» повністю відповідає вимогам пп. 7, 8, 9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою КМУ від 17.11.2021 № 1197, та Наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор заслуговує наукового ступеня доктора медичних наук за науковою спеціальністю 14.01.01 «Акушерство та гінекологія»

Офіційний опонент
Завідувач кафедри акушерства
та гінекології
Одеського національного медичного університету,
доктор медичних наук, професор

Дата надходження відгуку до спеціалізованої
вченої ради Д 26.613.02 23.04.2024

Вчений секретар
доктор медичних наук професор

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Romanenko".

Тамара РОМАНЕНКО